

เพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คุณภาพสูง ผลอยประดับ*

ชัชชญา กัญญา¹
ชนิดา ตั้งเดชาพิรัญ² และวีระ พันธ์เสือ³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คุณภาพสูง ผลอยประดับ มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1) เพื่อศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของ มนูญ ผลอยประดับ 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับการบรรเลงด้วยกีตาร์คุณภาพสูง มนูญ ผลอยประดับ โดยผู้วิจัยเริ่มศึกษาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ในน้ําเพลง แผ่นซีดี ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จดบันทึก และวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คุณภาพสูง มนูญ ผลอยประดับ จำนวน 7 เพลง ซึ่งเป็นเพลงที่ได้ทำการบันทึกเสียงเพื่อเผยแพร่

ผลการศึกษาพบว่า มนูญ ผลอยประดับ เริ่มฝึกกีตาร์ด้วยตนเอง จากนั้นจึงเรียนกีตาร์คุณภาพสูง จริงจังและเรียนการเรียนเรียงเสียงประสานเพิ่มเติม ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งครูสอนกีตาร์คุณภาพสูง ประจำอยู่ที่โรงเรียนคนดิรีสยามกลการ นครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลงานของมนูญ ผลอยประดับ มีทั้งการเรียนเรียงเสียงประสาน การประพันธ์ และการเปิดการแสดงกีตาร์คุณภาพสูงต่อหน้าสาธารณะ เช่น เป็นครูสอนกีตาร์และนักกีตาร์คุณภาพสูงที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับในวงการกีตาร์คุณภาพสูงของประเทศไทย เมื่อ มนูญ ผลอยประดับ ได้มาใช้ชีวิตอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ทำให้ได้สัมผัสถึงคนดิรีพื้นบ้านล้านนาอย่างเช่นวงศ์ อะล้อ อะ ซึ่งจึงเกิดเป็นแนวคิดและแรงบันดาลใจในการเรียนเรียงเสียงประสานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คุณภาพสูง

จากการศึกษา พบว่าช่วงเสียงที่ใช้มีความกว้างประมาณ 3 ช่วงคู่แปด มีการใช้โน้ตประดับอย่างอิสระ มีการสร้างทำนองเพิ่มเพื่อใช้เป็นบทนำ บทเชื่อม และบทจบ ใช้การเทรอโนโล (การดีดร้าวสาย) เพื่อเลียนจังหวะ การดีดร้าวของเครื่องดนตรีล้านนา มีการใช้โน้ต 3 พยางค์ 5 พยางค์ 6 พยางค์ และ 7 พยางค์ เพื่อสร้างเสียงให้กับจังหวะ การเรียนเรียงเสียงประสานอยู่ในรูปแบบของคนดิรีปือ คุณภาพสูง และแจ๊ส ผสมผสานกัน มีการเปลี่ยนคอร์ดทุกๆสองจังหวะเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้มันได้เสียงที่มีโน้ตที่เกิดจากสายเบิดของกีตาร์เป็นหลัก เพื่อให้สะคลาน ต่อการบรรเลง พนักกนิการบรรเลงที่นำมาใช้ ได้แก่ การเทรอโนโล การใช้เสียงก้อง การดีดแบบอาร์เปิล การดีดแบบพิซซิค่า โถ เป็นต้น เนื่องจากทำนองของเพลงพื้นบ้านล้านนา มีความยาวไม่มาก คือลักษณะของเพลงส่วนมากคือแม่ปิง น้อยใจya ร้อนเวียง คุหลาน เชียงใหม่ และจือย จึงอยู่ในลักษณะทำนองหลักและการแปร ส่วนเพลงส่วนใหญ่ นั้นจัดเป็นคือลักษณะแบบเพลงร้อง เคเดนซ์ที่นำมาใช้คือ เคเดนซ์ปีด เคเดนซ์กึ่งปีด และการเคลื่อนที่ของคอร์ดพิเศษ

คำสำคัญ : มนูญ ผลอยประดับ/ กีตาร์คุณภาพสูง/ เพลงพื้นบ้านล้านนา

*วิทยานิพนธ์ ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามาถยุธริยาและศิลปะ มหาวิทยาลัยคริสต์วิโรฒ พ.ศ. 2555

¹ อาจารย์, สาขาวิชาคณิตศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์, คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสต์วิโรฒ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

³ อาจารย์, คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสต์วิโรฒ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

Lanna Folk Music for Classical Guitar Arranged by Manoon Ploypradab*

*Chatthaya Kanja*¹

*Janida Tangdajahiran*² *Veera Phansue*³

Abstract

The main objectives of the research of Lanna folk music for classical guitar arranged by Manoon Ploypradab are as following: 1) To study Manoon Ploypradab's biography and his work. 2) To study Lanna folk music for classical guitar playing of Manoon Ploypradab. The researcher has studied from reference documents, Manoon Ploypradab's music sheet, audio records, his recorded interview and analyzed his published 7 pieces of Lanna folk music for classical guitar.

The result of the study found that Manoon Ploypradab learnt guitar by himself before taking it seriously on classical guitar study and arrangement lessons in additional. Now he is holding the position of classical guitar teacher at Siam Kolakarn Nakorping Music School, Chiang Mai. His masterpieces include music arrangements, composition and classical guitar performances in public. Manoon Ploypradab is a competent classical guitarist and instructor established by Thailand classical society. Since 1989 he moved to Chiang Mai, he's been touched by Lanna folk songs such as Salor Sor Sueng ensemble and later brought into his inspiration to arrange Lanna folk music for classical guitar.

From the analysis the study also found that width range of 3 octaves uses grace note freely and creates additional melody as introduction, interlude and ending. Tremolo is used as rhythm imitation of Sueng's picking. triplet, quintuplet, sextuplet and septuplet are used to create vivid rhythm. Arrangement is a music style of popular, classical and jazz mixed together. Chord is normally changed every two beats by mainly using keys which open string notes for the smooth playing. Playing techniques include such as tremolo, harmonics, arpeggio and pizzicato. Since the melody length of Lanna folk songs is not long, so music form of Sele Mao, Long Mae Ping, Noi Jai Ya, Rob Wieng, Rose of Chiang Mai and Joy are considered as theme and variations; while Sao Mai is a song form. Perfect cadence, Plagal cadence and special chord progression are used.

Keywords: Manoon Ploypradab/ Classical guitar/ Lanna folk music

* Reserch Article from the thesis for the Master of Fine Art degree, Ethnomusicology Program, Srinakharinwirot University, Thailand, 2012

¹ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

² Lecturer, Faculty of Fine and Applide Arts, Srinakharinwirot University (Thesis Advisor)

³ Lecturer, Faculty of Fine and Applide Arts, Srinakharinwirot University (Thesis Advisor)

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

เพลงพื้นบ้านล้านนาเป็นเพลงพื้นบ้านทางภาคเหนือของประเทศไทยโดยจะสื่อสารท่อนให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น สภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูง อากาศหนาวเย็น มีเชื้อชาติ ภาษาถิ่น ชนบบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากภูมิภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย คุณตระพื้นบ้านล้านนาจะบรรยายเรื่องคุณตระพื้นเมือง ได้แก่ สะล้อ ซอ ซึ้ง เป็นต้น แต่ในปัจจุบัน ในสังคมที่มีความเจริญทางด้านการสื่อสาร การคมนาคม เทคโนโลยี และการรับวัฒนธรรมต่างชาติ คุณตระพื้นบ้านล้านนาได้มีผสมผสานเครื่องคุณตระพื้นที่มีไว้เครื่องคุณตระพื้นเมืองเช่น เครื่องคุณตระไทยภาคกลาง และเครื่องคุณตระของชาติอื่นเข้ามาประสมวงทำให้คุณตระมีความร่วมสมัยมากขึ้น และยังคงไว้ซึ่งกลิ่นอายของวัฒนธรรมล้านนาเดิมอยู่ กล่าวถึงเครื่องคุณตระต่างชาติที่เข้ามามีอิทธิพลต่อวงการคุณตระในประเทศไทยในปัจจุบันมากที่สุดคือ เครื่องคุณตระตะวันตกโดยเฉพาะกีตาร์ ซึ่งจัดเป็นเครื่องสายตะวันตกประเภทกีตาร์ที่ได้รับความนิยมสูงในประเทศไทย เครื่องคุณตระกีตาร์แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ประเภทแรกคือ กีตาร์โปร่ง ซึ่งแบ่งเป็นกีตาร์คลาสสิกและกีตาร์โปร่งสายเหล็ก ประเภทที่สองคือ กีตาร์ไฟฟ้า ซึ่งในการกันคัววิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกีตาร์คลาสสิกเท่านั้น

การนำเพลงพื้นบ้านล้านนามาเรียบเรียงสำหรับบรรยายในสังคมไทย สุชาติ แสงทอง (2552 : 100) นับว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถอนุรักษ์และสืบทอดคุณค่าของเพลงพื้นบ้านล้านนาให้คงอยู่กู่สังคมไทย ตลอดไปได้ วิธีการดังกล่าวต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในบทเพลงพื้นบ้านล้านนา อีกทั้งต้องมีความเชี่ยวชาญในด้านการเรียบเรียงเพลงซึ่งเป็นศาสตร์ทางคุณตระตะวันตกและมีทักษะทางด้านกีตาร์คลาสสิก เป็นอย่างดีอีกด้วย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ขาดสีไม่ได้

มนูญ พลอยประดับ คือ นักกีตาร์คลาสสิกชาวไทยที่มีฝีมือและความสามารถเป็นเยี่ยมอยู่ในระดับแนวหน้าของวงการกีตาร์คลาสสิกไทย จากผลงานทางด้านการประพันธ์เพลงและเรียบเรียง เสียงประสานคุณตระสำหรับกีตาร์คลาสสิก เป็นนักกีตาร์คลาสสิกเพียงผู้เดียวในประเทศไทยที่ได้เรียบเรียงเสียงประสานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับบรรยายในบทเพลงพื้นบ้านล้านนาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมพื้นบ้านของประเทศไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตานานาประเทศได้

เพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับบรรยายด้วยกีตาร์คลาสสิกของ มนูญ พลอยประดับ ได้ก่อให้เกิดคุณตระร่วมสมัยที่ไฟแรง งดงาม ด้วยการนำเอาคำร้องของคุณตระพื้นบ้านล้านนามาเรียบเรียงเสียงประสานอย่างวิจิตรบรรจง สามารถบรรลุนั่งถึงธรรมชาติและวิถีชีวิตของผู้คนชาวล้านนาที่แฝงอยู่ในบท

เพลง ได้มีคลิปและกลิ่นอายของคนตัวพื้นเมืองทางเหนือ ผสมผสานกับรูปแบบของคนตัวคลาสสิกทางตะวันตก ถ่ายทอดความคิดวิธีคิดและวิธีการเรียนรู้ที่ต่างๆ กัน โดยเน้นการเดี่ยวๆ คิด คลาสสิกเป็นหลัก แต่มีการนำเอาเครื่องคนตัวพื้นเมืองที่มีความน่าสนใจเข้ามาระเรียงร่วมด้วย เช่น โภน รำมนา สะล้อ ไวโอลิน คิล์บอร์ด เป็นต้น โดยเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ในรูปแบบที่น่าสนใจ ทำให้คนตัวพื้นเมืองร่วมสนับสนุนและยังคงเอกลักษณ์ของคนตัวพื้นเมืองต่อไปได้เป็นอย่างดี

การสร้างสรรค์ผลงานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คุณภาพสูง ช่วยส่งเสริมให้มีการเล่นกีตาร์คุณภาพสูงแบบเพลงไทยพื้นบ้านมากขึ้น ซึ่ง มนูญ พลอยประดับ นั้นถือได้ว่าเป็นนักกีตาร์คุณภาพสูงที่ดีในการแสดงหาแนวทางการบรรเลงกีตาร์คุณภาพสูงแบบใหม่ให้แก่นักกีตาร์คุณภาพสูงต่อๆ มาทำให้วรรณคุณภาพของไทยเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และในท่ามกลางกระแสแห่งโลกภิวัตน์ที่ไม่เคยหยุดนิ่งนั้น ผลงานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คุณภาพสูง สามารถถ่ายทอดถึงสำเนียงคนตระพื้นบ้านของไทยผ่านเสียงกีตาร์คุณภาพสูงเป็นสากล เป็นอีกวิถีทางหนึ่งที่จะสามารถถ่ายทอดความเป็นเอกลักษณ์ของไทยให้ยั่งยืนอยู่ได้อย่างมั่นคง

ວັດຖຸປະສົງຄໍຂອງການວິຈີຍ

1. เพื่อศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของ มนูญ พลอຍประดับ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลงานพื้นบ้านล้านนาสำหรับการบรรเลงด้วยกีตาร์คlassenic ของ มนูญ

ployprach

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าผลงานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกิตาร์คลาสสิกของ มนูญ พดอยประดับ ทำให้มีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านของคนตระพื้นบ้านล้านนา คนตระรับเรลงด้วย กิตาร์คลาสสิกรวมทั้งหลักการทางคนตระหรือทฤษฎีคนตระที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง เอกสารและตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงงานวิจัยมีหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านและเพลงพื้นบ้านล้านนา (สุกเร เจริญสุข. 2538 : 41-46) ได้อธิบายถึงลักษณะที่สำคัญของเพลงพื้นบ้านว่าเป็นผลงานเพลงของชาวบ้านที่แต่งขึ้นเพื่อความสนุกสนาน เล่นเป็นมหรสพของชาวบ้าน เพื่อดูดกันเอง ไม่ได้มุ่งความไฟเราะหรือความสวยงามมากนัก ไม่รู้ว่าใคร เป็นผู้แต่ง แต่ก็สืบทอดต่อกันด้วยการเลียนแบบหรือลอกเลียนกันมา ในระบบครอบครัวและระบบ ชาวบ้าน ดังประโยคที่ว่า “ไม่เก่งแต่ชำนาญ ไม่เชี่ยวชาญแต่เคยมือ” นั้นแสดงให้เห็นถึงการฝึกฝนที่ไม่ได้มุ่งเน้นสู่ ความเป็นเลิศทางศิลปะแต่อย่างใด เสน่ห์ของเพลงพื้นบ้านอยู่ที่เนื้อร้องหรือเนื้อหางของเพลง กี่าวข้องกับชีวิตของคนในหมู่บ้านและ (สุกเร เจริญสุข. 2538 : 123-127) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า ดนตรี ของชาวล้านนาเป็นหนึ่งในดนตรีดั้งเดิมของชาวสยาม จัดอยู่ในกลุ่มดนตรีไทย-ลาว มีบันไดเสียง (Lao's Mode) ใกล้เคียงกัน ด้วยธรรมชาติอันสวยงามในลักษณะของภูมิประเทศทางตอนเหนือ ซึ่งส่วนใหญ่เป็น

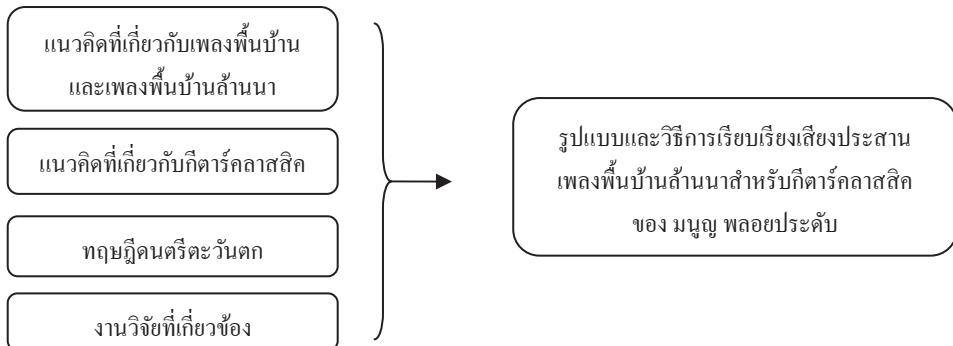

เทือกเขาสูง เต็มไปด้วยป่าเขาคำเนาไฟร น้ำตก สายน้ำลำธาร ที่ให้ความรู้สึกเงียบสงบ ร่มเย็น ล่ำพลให้จิตใจของชาวล้านนาเป็นผู้มีความเยือกเย็น อ่อนหวาน สำเนียงดุริของชาวล้านนาจึงให้ความรู้สึกเยือกเย็น แผ่วเบา อ่อนหวาน หากแต่บางครั้งได้放ความเคร้าไว้ด้วย เครื่องดนตรีล้านนาส่วนใหญ่จึงมีระดับเสียงที่เบาແຫບทั้งสิ้น

2. แนวคิดที่เกี่ยวกับกีตาร์คลาสสิก ในศาสตร์ความรู้ที่เกี่ยวกับกีตาร์คลาสสิก (วิทยา วอสเบียน, 2531: 77) ได้บรรยายถึงบทเพลงที่ประพันธ์สำหรับเครื่องดนตรีประเภทคีบอร์ดนั้นเป็นบทเพลงที่ยากแก่การบรรเลงด้วยกีตาร์ แต่ก็มีหลายต่อหลายบทเพลงซึ่งเมื่อคัดแปลงให้บรรเลงด้วยกีตาร์แล้ว ก็ยังคงสามารถรักษารูปแบบและความไฟแรงของต้นฉบับเดิมเอาไว้ได้ โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า บทประพันธ์ในสมัยต่าง ๆ มือที่ชิพลด้วยกีตาร์อย่างเสมอมา นอกจากนั้น บทเพลงที่ถูกประพันธ์สำหรับบรรเลงด้วยกีตาร์โดยเฉพาะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีการคิดค้นวิธีการเล่นใหม่ ๆ อยู่เสมอทำให้กีตาร์ มีข้อมูลในการเล่นกว้างไปจากเดิมอีกด้วย

3. ทฤษฎีดนตรีตะวันตก (ณัชชา พันธุ์เจริญ. 2551 : 1-6) ซึ่งได้อธิบายถึงความสำคัญของการวิเคราะห์เพลงและแนะนำทางต่าง ๆ ใน การวิเคราะห์เพลง โดยก่อนที่จะวิเคราะห์เพลงได้เพลงหนึ่งนั้น ควรจะต้องศึกษาในภาพรวมทั่วไปเกี่ยวกับเพลง เช่น ชื่อเพลง ชื่อผู้แต่ง ปีเกิดและปีตายของผู้แต่ง ปีที่แต่ง ยุคดนตรี จำนวนผลงาน ความสำคัญของเพลง ชีวิตของผู้แต่ง ประเภทของเพลง เครื่องดนตรีที่ใช้ จำนวนท่อน อัตราความเร็วและลีลา ความยาวของเพลง เมื่อได้ภาพรวมโดยทั่วไปแล้วจะทำการวิเคราะห์ในแต่ละองค์ประกอบต่อไป โดยจะวิเคราะห์ในส่วนประกอบหลักของเพลง เช่น ทำนอง จังหวะ เสียงประสาน และสันเสียง รวมไปถึง การวิเคราะห์ประโยคเพลงต่างๆ ที่ร้อยเรียงขึ้นเป็นบทเพลงและสังคีตลักษณ์อันเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงโครงสร้างของเพลงนั้น ๆ และหนึ่งสิ่งอื่นใดนั้น ก่อนที่จะเริ่มวิเคราะห์เพลง จะต้องรู้ถึงจุดที่น่าสนใจของเพลงด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (สุเทพ อัศวฤทธิ์. 2547 : 124-125) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องเพลงพระราชนิพนธ์ที่นำมาเรียบเรียงให้บรรเลงด้วยกีตาร์คลาสสิกของ เบตต์อร์สัน เลิศพิพัฒน์ พบว่ามีการเรียบเรียงฯ โดยให้มีโน้ตบนสายเปิดให้มาก เพื่อให้ง่ายต่อการบรรเลง รวมถึงบทเพลงพระราชนิพนธ์ที่นำมาเรียบเรียงนั้น จะมีช่วงเสียงกว้างไม่เกิน 2 คู่แปด และส่วนใหญ่มีช่วงเสียงของทำนองกว้างประมาณคู่ 10 ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเรียบเรียงดนตรีสำหรับบรรเลงด้วยกีตาร์ตัวเดียว มีการสร้างบทนำ (Introduction) บทเชื่อม (Link) และบทจบ (Ending) ในบางเพลง อีกทั้งมีการนำเทคนิคเฉพาะของกีตาร์มาใช้ในบทเพลงด้วย ได้แก่ เทคนิคแสมเมอร์อ่อน เทคนิคพูลอ้อน เทคนิคเทรอไมโล เทคนิคเสียงชาร์โนนิก และเทคนิคการกระจายคอร์ดแสดงกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร โน้ตเพลงพื้นบ้านล้านนาที่เรียนเรียงไว้สำหรับการบรรเลง ด้วยกีตาร์คคลาสสิก ซีดีและปักษีเพลงชุด รักไทย และคำให้สัมภาษณ์ของมนูญ พลอยประดับ รวมทั้ง การศึกษา ตำรา งานวิจัย วารสาร บทความ และข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ กำหนดขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ขั้นค้นคว้าข้อมูล

1.1 ขั้นปฐมภูมิ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร โน้ตเพลงพื้นบ้านล้านนาที่เรียนเรียง ไว้สำหรับการบรรเลงด้วยกีตาร์คคลาสสิกและคำให้สัมภาษณ์ของ มนูญ พลอยประดับ

1.2 ขั้นทุติภูมิ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากซีดีและปักษีเพลงชุด รักไทย รวมทั้งหนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความ และข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.1 การสัมภาษณ์ มนูญ พลอยประดับ

2.1.1 การสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวของ มนูญ พลอยประดับ

2.1.2 การสัมภาษณ์ประวัติค้านค้านตรีและผลงานของ มนูญ พลอยประดับ

2.1.3 การสัมภาษณ์ถึงแนวคิดและแรงบันดาลใจในการเรียนเรียงเสียงประสานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คคลาสสิกของ มนูญ พลอยประดับ

2.2 การสัมภาษณ์ลูกศิษย์และบุคคลแวดล้อมของ มนูญ พลอยประดับ

2.2.1 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเป็นมาและประวัติค้านต่าง ๆ ของ มนูญ พลอยประดับ

2.3 รวบรวมเอกสาร โน้ตเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คคลาสสิกที่เขียนด้วยลายมือของ มนูญ พลอยประดับ ในรายชื่อเพลงดังต่อไปนี้

2.3.1 เพลงสาวใหม่

2.3.2 เพลงเสเลมา

2.3.3 เพลงค่องแม่ปิง

2.3.4 เพลงน้อยใจยา

2.3.5 เพลงรอมไว้ยัง

2.3.6 เพลงกุหลาบเชียงใหม่

2.3.7 เพลงจื๊อ

3. ขั้นจัดกระทำและเรียนรู้เรื่องข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง อีกทั้งจัดหมวดหมู่เพื่อจ่ายและสะท้อนถือการวิเคราะห์ โดยสรุปข้อมูลแยกไว้เป็นหมวดหมู่ หากข้อมูลไม่สมบูรณ์ หรือไม่ถูกต้อง ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเพิ่มเติมและตรวจสอบความถูกต้องเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์จะนำมาเรียนรู้เรื่องข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาและเรียนรู้เรื่องข้อมูลจากปักชีดิเพลงชุด “รักไทย” หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความ และข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

3.2 ศึกษาและเรียนรู้เรื่องข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มนุษย์ พลอยประดับ

3.3 ศึกษาและเรียนรู้เรื่องข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่ใกล้ชิดกับ มนุษย์ พลอยประดับ

3.4 นำเอกสาร โน้ตเพลง พื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิกที่เขียนด้วยลายมือของ มนุษย์ พลอยประดับ มาพิมพ์ใหม่ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ดูแลรักษา

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ศึกษาประวัติของ มนุษย์ พลอยประดับ

4.1.1 ประวัติส่วนตัว

4.1.2 ประวัติค้านคนตระและผลงาน

4.1.3 เกียรติประวัติและรางวัลเกียรติคุณค้านคนตระที่เคยได้รับ

4.1.4 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เรื่องเสียงประสานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิก

4.2 ศึกษาวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิกของ มนุษย์ พลอยประดับ ในเพลงสาวใหม่ เสเลเม่า ล่องแม่อปีง น้อยใจยา รอมไว้ยัง กุหลาบเชียงใหม่ และจื๊อย โดยใช้หลักทฤษฎี คณตระตะวันตกตามแนวคิดของ ณัชชา พันธุ์เจริญ ศิลปปัชญ์ กงตala เป็นต้น โดยนำหลักการต่างๆ ในข้างต้น มาใช้ในการศึกษารูปแบบและวิธีการเรียนรู้เรื่องเสียงประสานตามหัวข้อการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.2.1 ทำนอง

4.2.2 จังหวะ

4.2.3 เสียงประสาน

4.2.4 สีสันเสียง

4.2.5 ประโยคเพลง

5. ขั้นสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเรียนรู้ในวิเคราะห์แล้วทำการบันทึกลงในงานวิจัย

5.2 นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพในรูปแบบลักษณะของการพัฒนา
วิเคราะห์

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาวิเคราะห์ จากการศึกษาเชิงประวัติ และผลงานของ
มนุษย์ พลอยประดับ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ด้านเชิงประวัติและผลงาน

1.1 ประวัติส่วนตัว มนุษย์ พลอยประดับ มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์ เป็นบุตรของ
นายมนัส พลอยประดับ และนางประเทือง พลอยประดับ ฐานะทางครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง
จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช สาขานิเทศศาสตร์ ปัจจุบันยังคง
ชีวิตโดย

1.2 ประวัติด้านคุณตรีและผลงาน มนุษย์ พลอยประดับ สามารถเล่นเครื่องดนตรีไทยและ
萨กต์ได้หลายชิ้น เริ่มฝึกกีตาร์ด้วยตนเองตั้งแต่อายุ 14 ปี ต่อมาริ่มเรียนกีตาร์คลาสสิกอย่างจริงจังครั้งแรก
กับ อาจารย์ปิยะ อินทนิล และเรียนกีตาร์คลาสสิกเพิ่มเติมกับอาจารย์ทางกีตาร์คลาสสิกทั้งชาวไทยและชาว
ต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ได้เรียนวิชาการเรียนรู้เรื่องเสียงประสานครั้งแรกกับ อาจารย์ประทักษิณ ไฝสุกการ
ต่อมาก็ได้เรียนวิชาการเรียนรู้เรื่องเสียงประสานเพิ่มเติมอีกกับ อาจารย์ประสิทธิ์ พยอมยงค์ และอาจารย์เบอร์
นาร์ด ซัมเมโนร์ (Bernard Sumner) อีกทั้งได้เข้าร่วมสัมมนาตลอดจนทำ Masterclass กับผู้เชี่ยวชาญทาง
คุณตรีหลายท่าน

มนุษย์ เริ่มต้นงานในสายคุณตรี เมื่อปี พ.ศ.2528 โดยเป็นครูสอนพิเศษ ณ วิทยาลัยพยาบาล
จังหวัดนครสวรรค์ หลังจากนั้นก็ได้ทำงานในตำแหน่งของครูสอนกีตาร์ที่โรงเรียนคุณตรีสยามกุลการ
จังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนคุณตรียามาถ่า จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ และสถาบันบัณฑิตพัฒน
ศิลป์เชียงใหม่ โดยดำรงตำแหน่งครูสอนกีตาร์คลาสสิก ประจำตำแหน่งครูสอนกีตาร์คลาสสิก ประจำอยู่ที่
โรงเรียนคุณตรีสยามกุลการ นครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่

ผลงานของมนุษย์ พลอยประดับ มีทั้งการเรียนรู้เรื่องเสียงประสานและการประพันธ์ ด้านการเรียน
เรียงเสียงประสาน ได้แก่ ผลงานการบรรเลงกีตาร์คลาสสิก ซึ่งมีหลายอัลบัม เพลงทั่วไปสำหรับใช้เป็นสื่อ
ในการเรียนการสอนวิชาคุณตรี คลาสสิก และเป็นผู้ช่วยอาจารย์เบอร์นาร์ด ซัมเมโนร์ ในการเรียนรู้เรื่องเสียง
ประสานเพลงพระราชพิธีสำหรับกีตาร์คลาสสิกในบทเพลง No Moon, Sweet words และ Oh I Say ซึ่ง
อยู่ในอัลบัม Sweet words (The music of His Majesty the King of Thailand Volume 2) ส่วนผลงานด้าน
การประพันธ์ มนุษย์ พลอยประดับ ได้แต่งเพลงให้กับหน่วยงานต่างๆ เช่น วัดบุปผาราม จังหวัดเชียงใหม่

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช โรงเรียนชิริวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนห้วยชาติ จังหวัดปราจีนบุรี รวมทั้งเปิดการแสดงกีตาร์คลาสสิกต่อหน้าสาขาวัฒน์

1.3 เกียรติประวัติและรางวัลเกียรติคุณด้านดนตรีที่เคยได้รับ มนูญ พลอยประดับ เป็นครูสอนกีตาร์และนักกีตาร์คลาสสิกที่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับในการกีตาร์คลาสสิกของประเทศไทย โดยเป็นครูสอนกีตาร์คันแรกของประเทศไทยที่ได้รับใบประกาศนียบัตรขั้นสูงสุดจากการสอบเทียบเกรดสาม (Yamaha guitar grade 3) ของสถาบันดนตรีขามาช่า ประเทศไทยญี่ปุ่น และสั่งนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันกีตาร์ซิงแชนป์เพื่อประกวดไทย จัดโดยโรงเรียนดนตรีสยามกุลการ ซึ่งมีนักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศทุกปี จนได้รับรางวัลครูดีเด่นของสถาบันดนตรีขามาช่า ประเทศไทย อีกทั้งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบเทียบเกรดวิชา กีตาร์คลาสสิกระดับสูงของสถาบันดนตรีขามาช่า ประเทศไทย

มนูญ พลอยประดับ ได้สร้างบุคลากรทางกีตาร์คลาสสิกที่มีความสามารถโดดเด่น ได้แก่ วราภรณ์ แสงสมบูรณ์ ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษสอนที่ วิทยาลัยครุย่างคศลป์มหาวิทยาลัยหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร โรงเรียนดนตรีขามาช่า เจตดีจันทร์ จงประเสริฐ ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท ด้านกีตาร์ ที่ ประเทศไทย เอเชอร์มันน์ เพดดิจ เนตรภักดิ์ ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโทด้านกีตาร์ ที่ ประเทศไทย เนเชอร์แลนด์ และ ปะกง ประมวลสิน ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนที่ โรงเรียนดนตรีขามาช่า จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับเกียรติให้เป็นกรรมการตัดสินในการแข่งขันดนตรีตามสถาบันต่าง ๆ

นอกจากการเป็นครูสอนกีตาร์ที่ได้เยี่ยมแล้ว มนูญ พลอยประดับ มีทักษะด้านการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกที่ยอดเยี่ยม ได้เปิดการแสดงกีตาร์คลาสสิก (Recital concert) ตามสถานที่ต่างๆ เช่น สมาคม弗รังเศส มหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วประเทศไทย ไปถึงโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่ และได้รับเชิญไปเป็นศิลปินในการแสดงคอนเสิร์ต Classical guitar society guitar camp 2011 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศไทย มาเลเซีย และยังได้ทำ Master Class ให้กับสมาคมกีตาร์นานาชาติ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ผลงานของนักกีตาร์คลาสสิกชาวไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ต่างชาติ

1.4 แนวคิดและแรงบันดาลใจในการเรียนร้องเสียงประสานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิก เริ่มต้นจากการที่ มนูญ พลอยประดับ ได้เข้ามาเป็นครูสอนกีตาร์ โรงเรียนดนตรีขามาช่า เชียงใหม่ และได้ใช้วิถอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 จนถึงปัจจุบันนี้ ทำให้ มนูญ ได้สัมผัสถึงวัฒนธรรมและความเป็นอยู่แบบล้านนา รวมถึงคนดีพื้นบ้านล้านนาอย่างเช่น วงศ์ล้อ ช้อ ซึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจในการเรียนร้องเสียงประสานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิก โดยใช้สังคีตลักษณ์ที่มีเอกลักษณ์และลักษณะการร้อง (Theme and variation) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนักประพันธ์เพลงคลาสสิก นิยมแต่งเพื่อให้ความสามารถของการเล่นเครื่องดนตรีอย่างวิจิตรลงตัว โดยเริ่มเรียนร้องเสียงประสานเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 และเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2541 ในบทเพลงล่องแม่อปิง น้อยใจยา รอบเวียง จ้อย กุหลาบเชียงใหม่ เสเลเม่า และสาวไหหน ตามลำดับ

2. ด้านการวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับการบรรเลงด้วยกีตาร์คคลาสสิก

2.1 ทำนอง ช่วงเสียง (Range) ที่ใช้ในเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับการบรรเลงด้วยกีตาร์คคลาสสิกมีความกว้างของช่วงเสียงประมาณ 3 ช่วงคู่แปด โดยเพลงที่มีช่วงเสียงกว้างที่สุดคือ เพลงรอบเวียง ที่มีช่วงเสียงกว้างเท่ากับ 3 ช่วงคู่แปดกับอีก 4 เพอร์เฟก มีการใช้โน้ตประดับอย่างอิสระในการเปลี่ยนทำนอง โดยโน้ตประดับที่นำมาใช้คือ เกรซโน๊ต (Grace note) และมอร์เดนต์ (Mordent) มีระยะของขั้นคู่ที่ใช้ไม่เกินคู่ 3 พบรการแปรทำนองด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 วิธีการแปรทำนองที่ใช้ในเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คคลาสสิก

ลำดับ	วิธีการแปรทำนอง	ชื่อเพลง
1.	การเทรอ โน โล (Tremolo) และการดีดรัวในทำนองที่มีเสียงขา	ทุกเพลง
2.	ข้ายแนวทำนองให้ต่ำลงมา 1 ช่วงคู่แปด	ล่องแม่ปิง น้อยใจยา กุหลาบเชียงใหม่
3.	ข้ายบัน ไกด์เสียง (Modulation)	จื๊อข
4.	อาร์เพปปิจ (Arpeggio)	รอบเวียง
5.	ผลักกันบรรเลงแนวทำนองระหว่างกีตาร์และสะล้อ	สาวไห่ม เสเดเม่า

เนื่องจากมีการแปรทำนอง ทำให้มีความหนาแน่นของทำนองมากขึ้นตามลำดับท่อนเพลง พบรการสร้างทำนองเพิ่มเพื่อใช้เป็นบทนำ บทเชื่อม และบทจบในบทเพลงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสร้างบทนำ บทเชื่อม และบทจบ

ลำดับ	ท่อนทำนอง	ชื่อเพลง
1.	บทนำ	เสเดเม่า ล่องแม่ปิง น้อยใจยา และกุหลาบเชียงใหม่
2.	บทเชื่อม	สาวไห่ม และน้อยใจยา
3.	บทจบ	สาวไห่ม เสเดเม่า น้อยใจยา และรอบเวียง

2.2 จังหวะ อัตราจังหวะที่ใช้ในเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับการบรรเลงด้วยกีตาร์คคลาสสิก คือ อัตราจังหวะธรรมชาติ เช่น C (Common time), 4/4, 2/4 เป็นต้น มีการแปรจังหวะทำนองด้วยการเทรอ โน โล เพื่อเดินจังหวะการดีดรัวของเครื่องดนตรีซึ่งของทางภาคเหนือ เนื่องจากมีการแปรทำนอง ทำให้มีความหนาแน่นจังหวะมากขึ้นตามลำดับของท่อนเพลง มีการนำเอาลักษณะจังหวะของโน้ต 3 พยางค์ 5 พยางค์ 6 พยางค์ และ 7 พยางค์ มาใช้เพื่อสร้างสีสัน ให้กับจังหวะ

2.3 เสียงประสานการเรียนเรียงเสียงประสานอยู่ในรูปแบบของคนตัวปือป คลาสสิกและแจ๊ส ผสมผสานกัน พื้นผิว (Texture) ของบทเพลงเป็นแบบโหโนมโฟนี (Homophony) มีการเปลี่ยนคอร์ดทุก ๆ สองจังหวะเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้เสียงประสานเป็นบล็อกคอร์ด (Block chord) เพื่อให้ทำงานองมีความคุ้นชัด หากทำงานองมีเสียงยาวจะใช้วิธีอาร์เปโจ ผู้เรียนเรียงเสียงประสาน จะใช้บันไดเสียงที่มีโน๊ตที่เกิดจากสาย เปิดของกีตาร์เป็นหลัก เพื่อให้สะดวกต่อการบรรเลง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 บันไดเสียงที่ใช้ในการเรียนเรียงเสียงประสาน

ลำดับ	ชื่อเพลง	บันไดเสียง
1.	สาวใหม่	A เมเจอร์
2.	เสเดมา	A ไมเนอร์
3.	ล่องแม่อปิง	G เมเจอร์
4.	น้อยใจya	A เมเจอร์
5.	รอบเวียง	A เมเจอร์
6.	กุหลาบเชียงใหม่	E เมเจอร์
7.	จ้อย	D, G และ C เมเจอร์

2.4 สีสันเสียง มีเทคนิคการบรรเลงเฉพาะของกีตาร์ที่นำมาใช้ ได้แก่ การเทรอโนโล ก การใช้เสียงก้อง (Harmonics) การคิดแบบอาร์เปโจ การคิดแบบพิซซิคัต (Pizzicato) และการใช้เทคนิคทัมโบรา (Tambora) เป็นต้น

2.5 ประโยชน์เพลง จากการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงทั้ง 7 เพลง พบว่าทำงานองของเพลงพื้นบ้านล้านนา มีความยาวไม่นานนัก คือลักษณะของเพลงจึงอยู่ในลักษณะทำงานองหลักและการแบ่งกีบองทั้งหมด ซึ่งพบคือลักษณะนี้ในเพลงเสเดมา ล่องแม่อปิง น้อยใจya รอบเวียง กุหลาบเชียงใหม่ และจ้อย ส่วนเพลงสาวใหม่ จัดเป็นคือลักษณะแบบเพลงร้อง (Song form) มีการใช้เคเดนซ์สมบูรณ์ หรือเคเดนซ์ปิด (Perfect cadence) ในเพลงสาวใหม่ เสเดมา น้อยใจya และรอบเวียง ใช้เคเดนซ์กึ่งปิด (Plagal cadence) ในเพลงล่องแม่อปิง และกุหลาบเชียงใหม่ ส่วนเพลงจ้อย ใช้วิธีการจบเพลงด้วยการเคลื่อนที่ของคอร์ดพิเศษ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องเพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิกของ มนูญ พลอยประดับ ในเชิงวรรณวิเคราะห์นี้ ทำให้ทราบถึงวิธีการเรียนเรียงเสียงประสานบทเพลงพื้นบ้านล้านนาให้สามารถบรรเลงด้วยกีตาร์คลาสสิกซึ่งจัดเป็นเครื่องดนตรีตะวันตกได้ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้แก่คนรุ่นหลังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนเรียงเสียงประสานบทเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ ต่อไปได้ เมื่อศึกษาข้อมูลย้อนไปถึงชีวประวัติและผลงานจะพบว่า มนูญ พลอยประดับ นักจากจะมีทักษะการบรรเลงกีตาร์คลาสสิกที่เยี่ยมยอด

และมีความรู้ด้านการเรียนเรียงเสียงประسانแล้ว ยังมีทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านล้านนาเป็นอย่างดี โดยมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาอ่อนที่จะเรียนเรียงเสียงประسانให้การบรรเลงด้วยกีตาร์คลาสสิก จึงทำให้ผลงานที่ได้มีความประณีตและทรงคุณค่า

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นแนวทางให้ผู้ที่ต้องการเรียนเรียงเสียงประسانดนตรีพื้นบ้านได้ทราบนักถึงความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางดนตรีที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้าน แต่ละท้องถิ่นอย่างถ่องแท้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ผลงานการเรียนเรียงเสียงประسانดนตรีนั้นๆ มีความสมบูรณ์ ไฟแรง งดงาม ตามแบบฉบับดนตรีของท้องถิ่น และยังสามารถอนุรักษ์และเผยแพร่ดนตรีพื้นบ้านไว้ให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง เพลงพื้นบ้านล้านนาสำหรับกีตาร์คลาสสิกของ มนูญ พลอຍประดับผู้วิจัยเห็นว่ามีแนวทางที่จะศึกษาค้นคว้าในประเด็นอื่นอีก คือ

1. ความมีการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนเรียงเสียงประسانเพลงไทยอื่นๆ สำหรับกีตาร์คลาสสิกของมนูญพลอຍประดับ
2. ศึกษาเกี่ยวกับนักกีตาร์คลาสสิกไทยที่มีความสามารถและผลงานเป็นที่ยอมรับ

เอกสารอ้างอิง

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2551). สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : เกษกะรัต
วิทยา วอสเปียน. (2531). ประวัติความเป็นมาของกีตาร์ตั้งแต่ครั้งที่ 15 ถึง ศตวรรษที่ 20.
กรุงเทพมหานคร : ไอ.เอ.ส.พรีนติ้ง เฮาส์.
สุกรี เจริญสุข. (2538). ดนตรีชาวสยาม. กรุงเทพมหานคร : Dr.Sax
สุชาติ แสงทอง. (2552). ชีวิตกับดนตรี. นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์.
สุเทพ อัศวฤทธิ์. (2547). การศึกษาวิธีการเรียนเรียงเพลงสำหรับกีตาร์คลาสสิกของเขตต่อรัฐ
เลิศพิพัฒน์ ในบทเพลงพระราชพิธีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (มนุษยศิริยากรวิทยา). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

*****